



**Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.**

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Συμβουλευτικές  
δεξιότητες εκπαιδευτικού/  
παιδαγωγού

*Δρ. Μόσχου Δ. Καλλιόπη,  
M.sc., P.HD.*

## Θεωρητικά Μοντέλα:

- Ψυχανάλυση
- Συμπεριφορισμός (μπιχεβιορισμός)
- Ανθρωπιστικές Προσεγγίσεις
- Βιολογικά Μοντέλα
- Γνωστική συμπεριφοριστική Θεραπεία
- Θεωρία Gestalt
- Θεραπεία μέσω Τέχνης (Art therapy)
- Παιγνιοθεραπεία κ.λπ.

## Προσοχή:

- Δεν αποδεικνύεται ότι μία Θεωρία είναι εγκυρότερη από κάποια άλλη
- Για την αποτελεσματικότητα είναι σημαντική η κατανόηση του στόχου

## Τί είναι Θεωρία;;

- Θεωρία ως δομημένο σύστημα ιδεών
- Σκοπός της Θεωρίας: Δημιουργία πλαισίου Κατανόησης και ερμηνείας της συμπεριφοράς
- Εφαρμογή της Θεωρίας : Διαγνωστικές και Θεραπευτικές Τεχνικές που προτείνει

## Βασικά χαρακτηριστικά συμβούλου - παιδαγωγού (Egan, 1982)

- Βασική νοημοσύνη
- Σεβασμός στις ιδέες των άλλων
- Διαβάζει, γνωρίζει και κατανοεί τη θεωρία, μαθαίνει, ενημερώνεται
- Ικανότητες για αξιολόγηση
- Κοινή λογική
- Συναισθηματική νοημοσύνη
- Δε «δυσκολεύεται» με τους ανθρώπους
- Τα «έχει καλά» με τον εαυτό του
- Ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ανθρώπων
- Δε φοβάται τα βαθύτερα συναισθήματα
- Μπορεί να εργαστεί υπό συνθήκες πίεσης
- Μπορεί να αναγνώσει μη λεκτικά μηνύματα
- Είναι πρόθυμος να εξερευνήσει τα δικά του συναισθήματα και τη συμπεριφορά του

# Δεξιότητες συμβούλου - παιδαγωγού

## Προσεκτική παρακολούθηση

Η συμπεριφορά της προσεκτικής παρακολούθησης αποτελείται από 9 βασικές διαστάσεις.

Οι παρακάτω πρακτικές αποτελούν μη λεκτικές ενισχύσεις στον συνομιλητή (Nelson- Jones, 2009: 78):

- 1) Συναισθηματική διαθεσιμότητα
- 2) Οπτική επαφή
- 3) Σωματική γλώσσα. Η στάση σώματος του εκπαιδευτικού, οι κινήσεις και οι χειρονομίες του, η απόσταση που κρατάει απ' τον μαθητή αποτελούν δείγματα προσεκτικής παρακολούθησης.

4) **Εκφράσεις προσώπου.** Οι εκφράσεις προσώπου, οι νύξεις του κεφαλιού διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη συμβουλευτική/εκπαιδευτική σχέση.

5) **Φωνητικό ύφος.** Αλλαγές στο ρυθμό της ομιλίας, στην ένταση και στον τόνο συχνά ισοδυναμούν και υποδηλώνουν ενδιαφέρον ή αδιαφορία. Δισταγμοί και κομπιάσματα στην ομιλία συμβαίνουν συχνά σε σημεία έντασης (Ivey, Gluckstern, Bradford Ivey, 2008: 32, Μαλικιώση- Λοϊζου, 2006 : 357)

**6) Χρήση του αγγίγματος με μέτρο.** Το άγγιγμα μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμο στη συμβουλευτική διαδικασία. Πάντως, ο εκπαιδευτικός οφείλει να είναι ιδιαίτερος προσεκτικός έτσι ώστε να μη νιώσει ο μαθητής ότι παραβιάζεται ο προσωπικός του χώρος με την κίνηση του αυτή.

**7) Σεβασμός του προσωπικού χώρου του μαθητή.** Καλό είναι να υφίσταται μια άνετη σωματική απόσταση μεταξύ του εκπαιδευτικού - μαθητή (περίπου 1,5 μέτρο).

8) Ένδυση και εμφάνιση του εκπαιδευτικού. Οι ενδυματολογικές επιλογές του εκπαιδευτικού εκπέμπουν για τους ίδιους μηνύματα που ασκούν επιρροή στο βαθμό που θα εξωτερικεύσουν οι μαθητές τα προβλήματα που τους απασχολούν.

9) Λεκτική ακολουθία. Ένα βασικό ερώτημα που υποβάλλουν συχνά οι αρχάριοι εκπαιδευτικοί είναι « Τι πρέπει να πω;». Η απάντηση σ' αυτό το εναγώνιο ερώτημα είναι: «Αποδοχή των λεγόμενων του μαθητή και φυσικότητα στην απάντησή σου».

Ο παιδαγωγός πρέπει να παραμένει στο θέμα που απασχολεί τον μαθητή, να μην αλλάζει θέμα, ούτε να διακόπτει το συνομιλητή του. Έτσι, ο μαθητής αισθάνεται ότι ο δάσκαλος τον παρακολουθεί με προσοχή και αφήνεται πιο εύκολα να εμβαθύνει στο θέμα που μονοπωλεί τη σκέψη του (Ivey, Gluckstern, Bradford Ivey, 2008: 32, Μαλικιώση- Λοϊζου, 2006 : 357)



## Συντονισμός

- ❑ Ο αποτελεσματικός δάσκαλος επιδιώκει τον συντονισμό με τις εμπειρίες του , καθώς και με τον τρόπο που ο μαθητής εκφράζει αυτές τις εμπειρίες.
- ❑ Ο συντονισμός αναφέρεται σε ένα ευρύ φάσμα τρόπων με τους οποίους επιτυγχάνεται αυτή η εναρμόνιση ενός προσώπου με ένα άλλο.
- ❑ Για παράδειγμα, σε συναισθηματικό επίπεδο, ένας συντονισμένος σύμβουλος μπορεί να αισθάνεται στο δικό του σώμα τα συναισθήματα που βιώνει ο πελάτης του. Ο συντονισμός αναφέρεται επίσης στη χρήση των ίδιων λέξεων με τις λέξεις που χρησιμοποιεί ο πελάτης (π.χ. αν ένας πελάτης δηλώνει ότι αισθάνεται «άσχημα», ενδεχομένως να ακούγεται παράταιρη μια απάντηση του συμβούλου που θα χρησιμοποιεί τον όρο «κατάθλιψη»).
- ❑ Επιπλέον, μπορεί να είναι χρήσιμο ο σύμβουλος να ακολουθεί τον βηματισμό και τον ρυθμό με τον οποίο μιλάει ο πελάτης, ακόμη και να αντικατοπτρίζει τη γλώσσα του σώματος που χρησιμοποιεί ο πελάτης.

## Φροντίδα

- ❑ Από την οπτική του προσώπου που δέχεται συμβουλευτική, μια από τις πολυτιμότερες πλευρές της διαδικασίας είναι η αίσθηση ότι ο σύμβουλος - δάσκαλος νοιάζεται πραγματικά (Bedi et al., 2005· Levitt et al., 2006).
- ❑ Η φροντίδα μπορεί να εκφραστεί με διάφορους τρόπους. Μικρές πράξεις φροντίδας είναι η ανταπόκριση στις φυσικές ανάγκες του δασκάλου, όπως η ανάγκη για ένα διάλλειμα ή για νερό ή για σκέψη.
- ❑ Η αίσθηση της φροντίδας μπορεί να μεταδοθεί όταν ο δάσκαλος θυμάται πληροφορίες που είναι σημαντικές για τον μαθητή, όπως ένα περιστατικό που τον δυσκόλεψε μέσα στην εβδομάδα.

## Επιβεβαίωση/διασαφήνιση

Είναι ξεκάθαρο σε οποιονδήποτε γνωρίζει κάποια πράγματα για τη συμβουλευτική ότι στην ουσία ο ρόλος του συμβούλου - δασκάλου συνδέεται με την ικανότητά του να ακούει κάποιον που θέλει να μιλήσει διεξοδικά για ένα ζήτημα.

Ωστόσο, παρότι η ακρόαση είναι θεμελιώδες και ουσιαστικό στοιχείο, βοηθάει ακόμη περισσότερο όταν συνδυάζεται με τη διάθεση να ζητούμε από τον ομιλητή να επιβεβαιώσει ότι όσα ακούσαμε και καταλάβαμε είναι σωστά.